

Niet voor publicatie.

Rapport No.29.

Onderzoek naar den kostprijs van hooi in 1943.

D O E I.

Het verkrijgen van een zoo betrouwbaar mogelijk beeld van den kostprijs van weide- en klaverhooi in 1943.

G E G E V E N S.

Evenals voor rapport No.18 "Onderzoek naar den kostprijs van weidehooi in 1942" is ook het thans ter beschikking staande materiaal nog van geringen omvang. Van de zuivere of overwegende weidebedrijven zijn in het geheel geen gespecificeerde gegevens over de kosten van de hooiwinning aanwezig. De boekhoudkundig vastgelegde cijfers hebben betrekking op gemengde bedrijven en op overwegend akkerbouwbedrijven. Het komt ons evenwel niet waarschijnlijk voor, dat de productiekosten van hooi in de weidegebieden hoger zullen zijn dan in streken met overwegend akkerbouw.

Tabel 1: Overzicht van de basisjaren en het aantal waarnemingen.

Gebieden	Weidehooi		Klaverhooi	
	I	II	I	II
Overijssel (gemengd bedrijf op zand)	1938	9		
Zeeland (akkerbouwbedrijf hoofdz. Schouwen en Duiveland)	1936	5		
Noordelijke Bouwstreek Oldambt	1937	7	1936-1939	35
			1936-1939	32

I. basisjaren.

II. aantal waarnemingen (één waarneming is één bedrijf gedurende één oogstjaar.)

De gegevens van Overijssel zijn ontleend aan 9 rapporten van den Accountantsdienst. Zij hebben betrekking op de gehele graslandproductie in het jaar 1938.

De hooiproductie van de 1e snede is hier beschouwd als een onderdeel van de jaarproductie van hetzelfde grasland. Van de kosten van de totale productie van het gehele jaar is een evenredig deel (gemeten naar de droge stofproductie toegerekend aan het hooi. Voor het hooi komt daar extra bij een bedrag voor arbeidsloon, sociale lasten en paardkosten voor het bewerken van het gras tot hooi. Van de pacht is 2/3 deel der totale pacht toegerekend aan het hooi. De gegevens van Zeeland zijn afkomstig van de bedrijfsstudiegroepen. Zij hebben in beide jaren betrekking op de eerste snede. De gegevens van de Noordelijke Bouwstreek en het Oldambt zijn eveneens afkomstig van de bedrijfsstudiegroepen. Zij hebben betrekking op roode klaverhooi.

W I J Z E V A N B E R E K E N I N G.

Streekgewijze zijn de gemiddelde kosten in de basisjaren berekend en met behulp van wijzigingscoëfficiënten, zowel wat betreft prijzen als hoeveelheden, ongerekend tot het kostenpeil van oogst 1943. Daar de gegevens in de verschillende gebieden niet volgens dezelfde richtlijnen zijn gebouwd, is vergelijking, vooral van de indirect verrekende kostengroepen niet goed mogelijk. De wijzigingscoëfficiënten zijn berekend met behulp van de "Statistiek over het verloop van de prijzen franco-boerderij der productiekostenelementen in den landbouw," welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met het Landbouw-Economisch Instituut bijgehouden wordt. Deze totale kale kosten zijn dan vermeerderd met een ondernemersloon, dat in overeenstemming met de kostenberekening van andere landbouwproducten gesteld is op 20% van de kale kosten. Het spreekt vanzelf dat dit bedrag per ha. voor weidehooi belangrijk lager uitvalt, dan wanneer ook het nagras in

de berekening wordt opgenomen en tevens de tot waardebrenging in den veestapel is inbegrepen, zooals b.v. is geschied in de berekening van den kostprijs der melk in Rapport No.27 deel B.

"Onderzoek naar de kostprijzen van melk en rundvleesch in het jaar 1943/'44".

Tegenover de gemiddelde totale omgerekende kosten per ha. inclusief het ondernemersloon wordt nu de normaal te verwachten opbrengst in 1943 geplaatst en door deeling is dan de kostprijs per 1000 kg. berekend.

Als normale opbrengst voor 1943 wordt voor weidehooi beschouwd de genormaliseerde opbrengst verminderd met een bepaald percentage oogstderiving tengevolge van het gebrek aan kunstmeststoffen.

Voor het berekenen van de genormaliseerde opbrengst is vastgesteld de verhouding van de opbrengst van het betreffende oogstjaar (oogstjaren) tot de opbrengst van 10 oogstjaren van hetzelfde gebied. Met deze verhouding is de opbrengst der bedrijven vormnigvuldigd; hierbij is dus verondersteld, dat de verhouding van de opbrengst in het betrokken oogstjaar (oogstjaren) tot die over 10 jaren in het geheele gebied gelijk is aan die der betreffende bedrijven.

De gemiddelde opbrengsten in de jaren 1930 - 1939 zijn verkregen van de Directie van den Landbouw. Voor klaverhooi waren geen juiste opbrengstcijfers in de basisjaren bekend. De normale opbrengst voor 1943 is hier door den Rijkslandbouwconsulent voor Noordelijk Groningen op 8000 kg. per ha. geschat.

De berekeningen zijn gerangschikt op een drietal staten: op staat I, de berekeningen van Overijssel, op staat II die van Zeeland, op staat III die van de Noordelijke Bouwstreek en het Oldambt.

R E S U L T A T E N.

Bij de interpretatie van de resultaten dient men er op te letten, dat zooals boven reeds vermeld is de basis van de berekeningen over het algemeen vrij smal is.

Tabel 2.: Overzicht van de kostprijzen (in gld. per 1000 kg.) van hooi in 1943.

Gebieden	Weidehooi	Klaverhooi
Overijssel	42.-	
Zeeland basisjaar 1936	38.-	
basisjaar 1937	42.- 41.50	
Noordelijke Bouwstreek		51.50
Oldambt		52.50
gemiddeld	40.50	52.-

Over de kwaliteit van het weidehooi en klaverhooi zijn ons geen bijzonderheden bekend. Gezien de grondsoort waarop het gegroeid is, mag evenwel worden geacht, dat het hooi uit Overijssel niet tot de 1e kwaliteit behoort. Een belangrijk punt is nog dat in den kostprijs niet zijn begrepen de kosten van het opladen uit de opslagruimte en het rijden van deze plaats naar en het afladen op de vorderingsplaats. De berekende kostprijzen zijn dus afopslagruimte.

's-Gravenhage, 20 September 1943.

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT .

Rapport No. 29, Staat I.
 Specificatie van de productiekosten van weidehoei (le snede) van nagras en van de totale grasproductie van het geheele jaar in Overijssel (in guldens per ha.)

Kostenelementen	Gemiddelde van 9 bedrijven oogst 1938			Wijzigings-coëfficiënt	Omgekeerde kosten 1943		
	hoei	nagras	totaal		hoei	nagras	totaal
1. Stikstofmeststoffen	7.99	3.29	11.28	-	9.81	8.50	18.31
2. Andere meststoffen	8.85	7.26	16.11	-	12.92	9.94	22.86
3. Organische mest	4.84	3.72	8.56	2.67	0.08	0.10	0.18
4. Drainage	0.06	0.07	0.13	1.39	39.12	10.64	49.76
5. Arbeidsloon	26.61	7.24	33.85	1.47	5.79	1.57	7.36
6. Sociale lasten	0.16	0.10	0.26	-	19.74	4.15	23.89
7. Paardkosten	7.65	1.61	9.26	2.58	1.98	0.65	2.63
8. Zaaizaad	0.61	0.20	0.81	3.25	1.78	1.19	2.97
9. Onderhoud gebouwen, erf en wegen	0.87	0.58	1.45	2.05	3.60	2.79	6.39
10. " werktuigen en mat.	2.45	1.90	4.35	1.47	0.79	0.74	1.53
11. Klein gereedschap	0.53	0.50	1.03	1.49	0.48	0.42	0.90
12. Algemeene kosten	0.44	0.38	0.82	1.10	4.56	3.33	7.89
13. Afschrijving werktuigen	2.48	1.81	4.29	1.84	1.34	0.59	1.93
14. Rente omlopend kapitaal 1)	0.85	0.38	1.23				
Kosten exclusief pacht	64.39	29.04	93.43		101.99	44.61	146.60
Pacht					26.67	13.33	40.-
Ondernemersloon (20% van de kale kosten)					128.66	57.94	186.60
Totale kosten					26.-	11.-	37.-
Opbrengst droge stof in kg. per ha.	3400	2933	6333		154.66	68.94	223.60
Opbrengst hoei le snede in kg. per ha.	3979						
Genormaliseerde opbrengst in kg. per ha.	3979 x $\frac{4051}{4022}$ = 4008						
Idem na $7\frac{1}{2}\%$ oogstderiving in kg. per ha.							
Kestprijs per 1000 kg.					41.81		
idem afgerond					42.-		

1) 4% van de totale kosten gedurende 4 maanden.

Specificatie van de productiekosten van weidehooi in Zeeland (in guldens per ha.)

Kostenelementen	Gemiddelde van 5 bedrijven oogst 1936	Wijzigings-coëfficiënt	Omgerokende kosten 1943	Gemiddelde van 7 bedrijven oogst 1937	Wijzigings-coëfficiënt	Omgerokende kosten 1943
1. Stikstofmeststoffen	5.88	-	--	9.75	-	--
2. Andere meststoffen	4.22	-	8.98	4.43	-	8.98
a. fosforzuurmeststoffen	--	-	1.21	0.33	-	1.21
b. kalihoudende meststoffen	0.51	4.-	2.04	0.75	4.-	3.-
3. Organische mest	25.79	1.61	41.52	30.63	1.61	49.31
4. Arbeidsloon	1.93		6.14	2.42		7.30
5. Sociale lasten	10.70	1.88	20.12	11.54	1.88	21.70
6. Paardekosten	2.20	1.47	3.23	2.17	1.47	3.19
7. Onderhoud werktuigen en materiaal	4.46	1.10	4.91	7.-	1.10	7.70
8. Algemeene kosten	2.65	1.84	4.88	3.61	1.84	6.64
9. Afschrijving en rente werktuigen	0.62	2.05	1.27	0.83	2.05	1.70
10. Assurantie	1.81	1.60	2.90	2.28	1.51	3.44
11. Rente omløpend kapitaal						
Kosten exclusief pacht	60.77		97.20	75.74		114.17
Pacht 2/3 van f.95.-			63.33	2/3 van f.100.-		66.67
Ondernemersloon 20% van de kale kosten			160.53			180.84
Totale kosten			32.-			36.-
Opbrengst in het basisjaar (in kg. per ha.)	5440		192.53	6342		216.84
Genormaliseerde opbrengst (in kg. per ha.)	$\frac{4171}{4100} \times 5440 = 5534$			$\frac{4171}{4600} \times 6342 = 5751$		
Idem na 9% oogstдорving (" " ")		5036			5233	
Kostprijs per 1000 kg. idem afgerond.		f.38.23				f.41.44
		38.-				47.50

Report No. 29, Staat III.

Specificatie van de productiekosten van roode klaverhooi in Groningen (in gulden per ha.)

Kostenelementen	Noordelijke Bauwstreek			Oldambt		
	gemiddelde van 35 bedrijven 1936-1939	wijzigingscoëfficiënt	omgerekende kosten 1943	gemiddelde van 32 bedrijven 1936-1939	wijzigingscoëfficiënt	omgerekende kosten 1943
1. Algemeene Kosten (aanschrijving, rente, onderhoud werktuigen, verzekeringen, abonnementen, enz. diversen)	25.40	1.56	39.62	26.62	1.56	41.53
2. Drainagemateriaal	1.98	1.39	2.75	1.98	1.39	2.75
3. Kalkmeststoffen	3.55	1.74	6.18	2.68	1.74	4.66
4. Fosforzuurmeststoffen	5.67	-	11.97	4.11	-	11.97
5. Kalimeststoffen	5.70	-	3.08	2.77	-	3.50
6. Groenbemesting, stalmest, stikstofbemesting	2.05	2.10	4.31	1.27	2.10	2.67
7. Zaaizaad	13.48	3.40	45.85	18.16	3.40	61.74
8. Paardkosten	12.95	1.78	23.05	14.84	1.90	28.20
9. Arbeidsloon	46.29	1.42	65.73	44.96	1.59	71.49
10. Sociale lasten	2.51		9.73	2.79		10.58
	119.58		212.27	120.18		239.09
Kosten exclusief pacht			130.-			110.-
Pacht			342.27			349.09
Ondernemersloon 20% van de kale kosten			68.-			70.-
Totale kosten			410.27			419.09
Opbrengst (naar schatting) in kg. per ha			8000			8000
Kostprijs per 1000 kg. idem afgerond			51.28			52.39
			51.50			52.50

L.E.I.